

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ז' טבת תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים לא | דף הכולל: שבת קלד.
דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד תחילת סימן תקמ"א.
מוסר: אהבת חסד - אחר כך ביקש אברהם אבינו' עד 'כתבו הספרים'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ארבע שמיעות הם' עד שער הקנאה 'ומי שנזהר שלא יקנא'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מה חיפש רבי שמשון פינקוס זצ"ל בספארי ברמת גן? | "אני ממתין לך כבר יומיים", אמר הגביר למשולח המופתע ושילף מכיסו צ'ק על סך 50 אלף דולר! | סיפורו המטלטל של קשיש יהודי מקרעסטיר | 2045

הסיפור היומי

הוגש משקה. האברך עישר את המשקה, מה שהוביל אצל חלק מהנוכחים לפרץ של צחוק

סיפור נפלא על אמונת חכמים עם מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

אבל אצל הבת השישית הסיפורים פשוט נגמרו. והוא באמת הגיע למבוי סתום.
לא היה "צד שני" עשיר ולא הייתה "צוואה של דוד זקן שרצה להקדיש כסף דווקא לאברך במשפחה שיושב ולומד", ולא הייתה הזדמנות בלתי רגילה בעיירה צפונית/דרומית. אה, וגם עם הגמ"חים הוא הגיע למבוי סתום מאחר וניצל את כל האפשרויות והקומבינות וגם ככה רץ בכל לילה לגלגל מגמ"ח לגמ"ח. האברך שלנו הגיע לדרך ללא מוצא.
ישבו כמה ידידים ובהם אנוכי, והציעו לו לעשות מה שיהודים מסוימים עושים כשמגיעים למבוי סתום: לצאת לחו"ל ולאסוף כסף עבור הכנסת כלה. להצעה זו היו מתנגדים רבים, גם כי האברך שלנו לא ידע אפילו מילה אחת באנגלית, גם כי לאחרונה התרומות בחו"ל ירדו באופן משמעותי, והכי גם, שבתקופת הקורונה הן פסקו כליל ולא זו בלבד אלא שאנשים מפחדים להיפגש אפילו עם עצמם. בטח שיפחדו מאברך ירושלמי בלתי מוכר.

הרב חיים ולדר
הסיפור שאני רוצה לספר לך, ארע ממש לאחרונה ומסתובב כאן בשכונה. אני חושב שתמצא בו עניין כאחד מסיפורי המדור "סיפור מהחיים" ו"אנשים מספרים על עצמם" בגלל שהוא מרתק וגם נדיר.
הסיפור הוא על אברך שמתגורר בשכונתנו, איש צנוע ועניו ועובד השם אמיתי. אני יכול להעיד שחוץ מלימוד תורה ותפילה אין בעולמו דבר, מלבד כמובן הקשר עם משפחתו וילדיו. בזכות הדוגמא האישית והקשר המיוחד שהיה לו עם כל ילד וילד אכן בניו ובנותיו הלכו בעקבותיו, גדלו בתורה ויראת שמים וזכו לשידוכים טובים ומעולים.
נושא השידוכים קשה גם ככה לכל אחד מבחינה כלכלית כל שכן לאברך שמקבל קצבה זעומה ושאתו עובדת חצי משרה. אך כידוע, יש סייעתא דשמיא מיוחדת בשידוכים והאברך שלנו הצליח לחתן בכבוד חמישה מילדיו, ואף לספק להם קורת גג. איך? כל שידוך והסיפור שלו.

לזכות האברך שלנו עמדה העובדה שהוא כבר חלה בקורונה. ברם הייתה מחלוקת הפוסקים האם כדאי לו להזכיר זאת בפני התורמים הפוטנציאליים או שזה רק יפחיד אותם יותר, ובעניין הזה הגיעו כולם לידי תיקון.

נשלחה שאלה אל רשכבה"ג מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א וזה השיב: "שיסע בשביל ההשתדלות".

בני ביתו של מרן שליט"א העמידוהו על המצב הכלכלי, על הקורונה, והחשש שלא יהיו רבים שיתרמו. על כך ענה הרב בנחרצות: "שהוא יעשה ההשתדלות בלי חשבונות. לקב"ה, יש את החשבונות שלו".

פה לשם, האברך שלנו נוסע לארה"ב בעיצומה של הקורונה. דאגנו לו שם למגורים, וגם לכתובות של גבירים, למרות העובדה שרובם אינם דוברים עברית. כבר בהתחלת מסע התבררו כל החששות כמוצדקים. רוב הגברים פשוט לא פתחו את הדלת. אפילו לא לרבע דולר של אנשים פשוטים. עברו עליו יומיים של מפח נפש, וכששוחחתי איתו התבדח ואמר: גם אם לא אצליח להביא כסף, לפחות ארוויח את הביזיונות".

שאלתי אותו אם הוא התייאש והוא אמר: "איזו שייכות יש כאן לייאוש? הרי כל הגעתי לכאן היא לשם השתדלות וגם אם לא אצליח לאסוף מאה דולר, אני את ההשתדלות למען הכנסת בתי הכלה עשיתי".

ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים... מגיע האברך שלנו שהיה בחו"ל לאחת הכתובות שנתתי לו ולפני שדפק בדלת הוא שמע מתוך הבית קולות רמים של שירה מלווה בתזמורת. הוא הבין שמתנהלת בתוך הבית שמחה כלשהי, והתחושה המיידית שלו הייתה שזו לא השעה המתאימה להתרים.

כמובן שאם הוא היה שנוור מקצועי הוא לא היה מעלה על דעתו בדל של מחשבה מהסוג הזה, כי אפילו שנוור מתחיל יודע שכל שעה לא מתאימה וממילא כל השעות מתאימות... הוא התלבט לכאן ולכאן ולבסוף החליט בינו לבין עצמו שידפוק ג' דפיקות בשביל ההשתדלות ואם יפתחו לו, יהיה מה שיהיה. הרי לביזיונות כבר התרגל וקיבל באהבה, וכאן לכל היותר יקבל ביזיונות בליווי תזמורת. את זה עוד לא היה לו.

הוא דפק פעם אחת. ברם, הדפיקות של התוף, היו חזקות יותר. דפק פעם שניה. כנ"ל.

בפעם השלישית, בס"ד, הסתיים השיר, והדפיקות שלו נשמעו היטב. למען האמת, נשמעו יותר מדי היטב מפני שהוא כיוון את רמת הדפיקות לרמת הדציבלים וכעת, משפסקו הדציבלים, זה נשמע כמו שוטרים שדופקים עם לום ברזל.

הוא רצה לברוח אבל הדלת נפתחה עוד לפני שהסתובב. אחד מבני המשפחה תפס אותו בידו בשמחה, כאילו המתין לו זמן רב, והוביל אותו בין החוגגים עד לראש השולחן שם ישב בעל הבית מדושן עונג. מישוה מהצד הניח כיסא ליד בעל הבית והאברך שלנו ספק התיישב ספק הושיבו אותו בראש השולחן. נו טוב, לתרחיש כזה לא התכוון האברך שלנו, אבל בינו לבין

עצמו החליט שם שאם לא יצא לו כסף מהסיבוב הזה לפחות ארוחה טובה תצא.

ואכן מיד החלו לזרום מנות דשנות ברצף. האברך שלנו לא מתבייש ומברר על ההכשר. הוא ידע שהוא מסתכן בזריקה מהבית, אך בעל הבית שהיה במצב רוח טוב הסביר לו שמדובר בהכשר הכי טוב באמריקה שמקובל על כל הצדדים. האברך התנצל שאינו אוכל בשר מחוץ לבית ודבר זה העלה את סקרנותו של בעל הבית. האברך נאלץ להסביר לו שהוא מקפיד רק על שחיטה פרטית על ידי שוחט ירא שמים שמכיר אישית, מושג שבעל הבית לא שמע עליו מעולם.

הוגש משקה. האברך עישר את המשקה, מה שהוביל אצל חלק מהנוכחים לפרץ של צחוק, לא צחוק של ביזיון אלא של טוב לב והתפעלות. וכך התנהלה הארוחה כשכולם מחייכים ספק איתו ספק על חשבוננו.

ולקראת תום הארוחה מה אומר לו בעל הבית אם לא כך: 'למעשה אני ממתין לך כבר יומיים, ובאת בדיוק בזמן הנכון'. וכאן שולף בעל הבית מהכיס המחאה שנכתבה מראש, ומגיש לאברך. בימים כתיקונם האברך לא היה מביט בהמחאה בגלל הכלל הידוע של 'אין בודקים בשינוי של סוס שניתן במתנה'. ברם, המשפט המוזר שהשמיע הגביר, והעובדה שההמחאה נכתבה מראש, העלו לאברך שלנו את ה'נערוויים', אולי בעל הבית מחליף אותו עם מישהו אחר, ולמעיישה הוא עלול להיכשל בגזל.

וברגע שהאברך מביט בהמחאה, הוא ידע שאכן החשש שלו היה מוצדק וברגע זה הוא ניצל מגזל.

על הצ'ק היה רשום הסכום עצום של 50,000 דולר. גם שנוור מקצועי היה מתעלף מסכום כזה, והאברך שלנו שהתאמן על "קוותרים" (מטבעות של רבע דולר) כמעט והשיב את נשמתו לבורא.

"סלח לי" פנה אל הגביר. "אני מבין שנפלה כאן טעות". "יש איזה בעיה עם הצ'ק?" שואל הגביר.

"עם הצ'ק דווקא לא" עונה האברך. "אבל עם הבנאדם שקיבל אותו יש ויש. אני חושב שאתה מחליף אותי עם מישהו אחר".

"ומדוע שתחשוב כך?" שואל הגביר. "מפני שאין שום סיבה שאתה תיתן למישהו שאינך מכיר חמישים אלף דולר וזאת מבלי שאפילו הסביר לך מדוע הוא צריך אותם. וגם מפני שאתה עצמך אמרת שחכית לי, ומכיוון שלא הודעת על בואי לא לך ולא לאף אדם, אני מניח שאתה מחליף אותי עם מאן דהו שחכית לו. אני כאן סתם כך בשבילך לאסוף כסף עבור בתי הכלה שמתחתנת בעזרת ד' בחנוכה".

הגביר מסתכל עליו פעם ופעמים, פונה למשפחתו ואומר: "אערכס אמעיישה". "שמעתם על יהודי שמערער על תרומה של חמישים אלף דולר? זה לא יכול לעבור בשתיקה".

והגביר נוטל את פנקס הצ'קים שלו ומתכוון לרשום צ'ק חדש, אך לפתע נמלך בדעתו ואמר: "זה נכון שלא חכיתי לך, אך עם זאת נכון שלא חכיתי לך. איך זה מסתדר? בא תשמע את הסיפור שלי

ואז תבין לשמחה זו מה היא עושה כמו גם את הצ'ק שנתתי לך". והאברך זוקף את אזניו לשמוע את הסיפור. "המסיבה שאנחנו חוגגים עכשיו אינה יום הולדת או חתונה או בר מצוה, ועם זאת היא כל השמחות כולן.

אני איש עסקים שקונה ומוכר בניינים וד' הצליח דרכי. לפני שנים רבות קיבלתי עצה שאולי הייתה טובה כלכלית אבל לא כל כך חוקית, לפצל את ההשקעה שלי ולהשקיע כמה מיליוני דולרים דרך מישהו אחר. עשיתי זאת. ושני הצדדים הרוויחו. אני את רוב הכסף מפני שהיה שלי והוא כמה אחוזים שהיו בשבילו פרנסה ברווח לו ולמשפחתו. זה נהנה וזה לא חסר. לפני שנתיים הידיד שלי מקבל הזמנה לחקירה מטעם מס ההכנסה האמריקאי.

כאן עלי לעצור רגע את הסיפור" אומר הגביר, "ולהסביר לאברך מישראל מה פירוש הדבר להסתבך עם מס הכנסה באמריקה". וכדי שתבין היטב אני פשוט אספר לך בדיחה שמספרים כאן, על אף שהיא לא כל כך בדיחה.

פה באמריקה אם גנבת מיליון דולר מעסק או מאדם פרטי, עם עורך דין טוב אתה יכול לצאת מזה בלי מאסר עם קנס קטן. אבל אם לא שילמת מס הכנסה על מיליון הדולר שגנבת אתה תשב מאסר עולם. כעת הבנת עם מי יש לך עסק?"

האברך הנהן והגביר המשיך בסיפורו. "כמובן שציידתי אותו עם עורך הדין הכי טוב שיש שתדריך אותו מה לומר, הוא הגיע לחקירה, ושם נשאל מהיכן הגיע לו הכסף והוא ענה את מה שתודרך שקיבל את הכסף בהלוואה מידיד שלו - וכאן נקב בשמי, וכי ידיד הזה שלו, לא היה כזה ידיד ולקח ממנו על ההלוואה הזו סכומים אסטרונומיים, ולו נותרו סכומים קטנים עליהם שילם מס הכנסה כחוק.

הוא ממטיר עלי השמצות רבות באזני החוקר ומאשים אותי בניצול מצבו הכלכלי ובעשיית כסף על חשבוננו. כמובן שהשמצות אלה נכתבו על ידי בידיעה גמורה שבאמריקה לא ניתן להעמיד לדין איש עסקים על ניצול. למען האמת, אמריקנים רבים אף מעריצים בסתר או בגלוי מיליארדרים שמצליחים להרוויח היטב מזיעה של אחרים.

לא ברור אם חוקרי מס הכנסה האמינו להשמצותיו או חשדו בו בהשמצת שווא, בתכלס, לא הייתה להם שום עילה להעמיד לדין את חברי, מאחר שהוכיח ששילם מס הכנסה על רווחיו, ואת השאר העביר לי.

כעת ציפיתי שיזמינו אותי ואני הייתי מוכיח שהכסף שניתן לי היה החזר הלוואה וכי המעט שצריך הייתי לשלם אכן שילמתי. אך הם אף לא טרחו להזמין אותי, כי הבינו לבד שלא ייצא להם שום דבר מזה. זו הייתה עיסקה גבולית מאוד, אך במסגרת החוק. הם ירדו מהעניין".

"כמה שנים חלפו, ולפני חודש, מקבל החבר שלי הזמנה נוספת לחקירה, הפעם לא ממס הכנסה אלא מהרשות להלבנת הון.

וברגע שהוא קיבל את ההזמנה הבנו, שהפעם לא נצא מזה כל כך מהר, משום שהאשמה לא הייתה על העלמת מס, אלא על עצם העובדה שהוא ניהל עסקים עבור אדם אחר. אולי לפני כמה שנים לא היינו פוחדים כל כך אך בשנים האחרונות נושא הלבנת ההון הפך למשהו עולמי וחמור יותר מהעלמת מס, והסיפור של רובשקין שנכלא ל-27 שנה (וזכה לחנינה מאת הנשיא דונלד טראמפ) ממחיש כמה הדבר חמור.

ברגע שנודע הדבר כל המשפחה נכנסה לחרדה גדולה. שוב שכרתי עורך דין גדול ויקר, וידעתי שגורלי ועתידי תלוי באותה חקירה".

"ביום רביעי שבוע שעבר, נסע חברי לחקירה ברשות להלבנת הון שנקבעה לשעה 12 בצהריים.

אני ואשתי הלכנו להתפלל בקברי צדיקים. אני לא זוכר רגעים כל כך קשים ותחושות חרדה כמו שחשתי, אמרנו את ספר התהילים מתחילתו ועד סופו. ולאחר שסיימנו אמרתי לאשתי "אני מרגיש ממש כמו נתנה תוקף מי יחיה ומי ימות מי יעני ומי יעשר מי ישפל ומי ירום".

ואז אשתי אמרה: 'ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה'. תפילה כבר התפללנו. עלינו לעשות תשובה ולתת צדקה".

"חשבנו מעט ואז אשתי אמרה: 'יש לי רעיון לתשובה וצדקה ביחד. הרי מתדפקים על דלתנו עניים רבים ואת רובם איננו מקבלים, שכן אנו דורשים תאום מראש. בא נקבל על עצמנו לפתוח דלת לכל עני ורש שיבקש "כל הפושט יד נותנים לו" והקב"ה ישיב לנו מידה כנגד מידה. כפי שאנו פושטים יד לבקש רחמים הקב"ה ירחם עלינו".

וכאן אמרתי לאשתי: שאני מקבל על עצמי שהעני הראשון שידפוק על דלתנו אפתח לו ואכניס אותו, לא משנה באיזו שעה ובאיזו סיטואציה הוא יבוא, ואתן לו חמישים אלף דולר'. ליתר ביטחון עשיתי העברה מיידית של סכום הגון לאחת הישיבות עוד טרם סיום החקירה ואז שמנו פעמינו בלב רועד חזרה הביתה".

"בדרך הביתה הפלאפון ברכב מצלצל ואני מזהה את המספר של עורך הדין. כמעט עשיתי תאונה. הייתי חיוור כולי. אשתי לחצה על הכפתור.

אני מתקשר במקום החבר שלך' פתח עורך הדין. מסתבר שהוא השקיע עשרים אלף דולר באיזו חברה שהונתה אותו, וכעת קראו לו מהרשות להלבנת הון כדי להחזיר לו את הכסף...

וזהו?

'וזהו!'

אני ואשתי התחלנו לצחוק, והצחוק הפך מהר מאד לבכי ושוב לצחוק. יצאנו מעבדות לחירות ומעוני חזרה לעושר".

"כמובן שקבענו סעודת הודיה שנקבעה להיום, וכעת אני מודה על האמת, שבימים שחלפו הייתי מאד דרוך. למען האמת, חשתי שנהגתי בפזיזות שהכרזתי על מתן חמישים אלף דולר לכל אחד שיגיע אליי. ואם זה יהיה סתם ברנש שאוסף כספים למטרות לא

ובוודאי סברת שאני מתקן את טעותי ורושם לך סכום נמוך יותר, אבל שוב טעית. אני חושב שמגיע לך עוד על היורש הנדיר שגילית, ומאחר וסיפרת שמדובר בהכנסת כלה של בתך, תרשה לי להוסיף עוד סכום, הפעם לא כפוף לשום הבטחה ולשום קבלה".

ומה עושה הגביר אם אינו רושם צ'ק נוסף על סכום של חמישים אלף דולר?

האברך סיים את מסע ההשתדלות שלו מוקדם מהצפוי, וחזר לכאן עם מאה אלף דולר. בחשבון שעשה יחד עם הגביר התברר כי על פי חישובי השעות בין ארה"ב לישראל, הרי שהקבלה שלו לתת לעני הראשון שיזמן התרחשה בין עשר דקות לרבע שעה מהאמירה של מרן הגר"ח שליט"א: "שהוא יעשה ההשתדלות בלי חשבונות. לקב"ה, יש את החשבונות שלו".

הברכה התקיימה כבר אז. כל מה שנותר לו היה לעשות השתדלות, להגיע לארה"ב, לדפוק על הדלת ולהגיש את החשבון...

(הרב פנחס זרביב)

טובות או למטרות לא מספיק טובות או אדם לא ראוי, איך אדם כמוני יקיים הבטחה כזו?

אך עם זאת ידעתי שאני אקיים את ההבטחה הזו ככתבה וכלשונה. ואם פירוש הדבר שהכסף ילך למישהו שאינו ראוי, זה אולי יעשה לי צער, אך את הבטחתי לא אפר.

והנה פלא. כל השבוע לא הגיע אפילו אביון אחד. הקורונה כמובן הבריחה את המתרימים, או יותר נכון נעלה את התורמים על מסגר ובריח וממילא הבריחה את המתרימים, אך עדיין תמהתי על העדר אביון אחד.

ואז הגיעה מסיבת הודיה וברגע אחד של שקט דפיקות רמות, בני בתי שידעו על הקבלה שקיבלתי על עצמי עשו לך קבלת פנים מלכותית כי באמת באת בזמן הנכון. לקחו לי בדיוק שלוש דקות להבין שקיבלתי את האדם הכי כשר והכי ראוי למתנתי וזה אפילו בלי לדעת לאיזו מטרה אתה אוסף.

אם כך, חמישים אלף הדולרים מגיעים לך בדין ובצדק מחמת הבטחתי. ברם, אם שמת לב פתחתי את פנקס הצ'קים בשנית,

פרשת השבוע

הגבאי סיים את 'שיחת המוסר' החוצבת ופנה להכין לעצמו כוס תה, כשרבי דוד נותר מושפל ומבוויש על מקומו. חלפו מספר דקות, והגבאי שב להיכל בית הכנסת. "רבותיי!" הכריז בקול רם...

כל מאמץ שווה, בשביל להצליח למחול ולהסיר את הטינה מהלב

וכיוצא באלה.

באחת מהשכונות הללו התגורר גם זקני, רבי דוד בטלמן זצ"ל. רבי דוד היה יהודי עובד השם משכמו ומעלה, מחנך בחדש עליון, דיין ומסודר. אין פלא כי עמד בהצלחה בדרישה להקדים לבוא לבית הכנסת לפני התפילה. אם כולם נדרשו להגיע כעשר דקות לפני התפילה, הרי שמעולם לא קרה שהוא לא התייצב כרבע שעה ויותר, לפני שעת התפילה.

כגבאי בית הכנסת שימש יהודי שמאורעות החיים הפכו אותו לנרגן וקצר רוח. הוא נחשב אדם קשוח, שניהל את בית הכנסת ביד רמה, תוך הקפדה על דיוק בזמנים ועמידה בדרישות. המתפללים ידעו על אופיו זה של הגבאי, והשתדלו להימנע מהיתקלויות עמו, בפרט בנושאי האיחורים לתפילות.

לימים חלה רבי דוד במחלה קשה, והקושי להתארגן בשעת בוקר מוקדמת גרם לכך כי הגיע לתפילה בתחילתה או באיחור מה, בניגוד לנדרש להגיע עשר דקות לפני התפילה. לא היה זה מחוסר רצון, אלא מתוך החולי שהכביד מאוד על ההתארגנות בבוקרו של יום.

והנה, אך מסתיימת התפילה, ניגש אליו הגבאי ושופך עליו מקלחת צוננת: 'האינך מתבייש? וכי זו צורת התנהגות לאחר

אך נכנסים לשכונת 'מאה שערים' בירושלים, ומיד רוח ירושלמית חמימה מרעידה את מיתרי הלב. הבתים נמוכי הקומה לצד האנשים הגדולים שהילכו בסמטאות, ניחוח החלות מהמאפיות הייחודיות לצד ריח המאכלים המסורתיים, מראה הילדים הרכים והזכים המשתובבים בחצרות כשלצידם יהודים מבוגרים מתהלכים על מקלם, אלה מבטאים על קצה המזלג את האוירה היהודית הייחודית, התוססת והאהובה שמגלמת השכונה. אך לא תמיד היתה השכונה עליזה ותוססת כל כך. לפני יותר ממאה שנים, כאשר רוב הציבור היהודי רוכז בתוככי העיר העתיקה, נעשה מאמץ רב להרחיב את ההתיישבות היהודית אל שכונת מאה שערים וסביבתה. קהילות שונות שרצו לעודד את ההתיישבות במקום, רכשו חלקות קרקע במחירים זולים, בנו עליהן בתים, והחכירו אותם בתשלום סמלי או השאילו אותם בחינם ליהודים שביקשו להתגורר בבתים הללו.

כך הוקמו 'מיני שכונות' כמו בתי נייטין, בתי ויטנברג, בתי אונגרין, בתי אורנשטיין, ועוד. בזמננו קשה להאמין, כיצד באותם ימים ניתנה לאנשים זכות לקורת גג בירושלים רבתי חינם אין כסף. כל מה שנדרש מהם היה להשתתף בפעילויות הקהילה - כמו שיעורי התורה, להגיע מוקדם לשעות התפילה הקבועות,

לעין כל, ביזה אותו והשפיל את כבודו לעפר, והנה רבי דוד - הוא ולא אחר - מתנדב לסייע לו ולהביא לו את התרופה ממרחקים במאמץ לא פשוט?!

אך הגבאי, לא שת לבו לכל זאת. 'הנה', אמר בפשטות, 'זה המרשם, וזה הכסף עבור התרופות. תקנה ותביא לי הביתה, בסיידר? ועוד פעם לא לאחר!' שב והזהיר...

רבי דוד יצא לדרכו בריצה, על אף מחלתו. כחצי שעה של ריצה רגלית לבית המרקחת, ועוד חצי שעה הדרך חזרה. יותר משעה של מאמץ, למען יהודי שפגע בו אנושות אך לפני שעה קלה. מכל מתפללי בית הכנסת, דווקא רבי דוד הוא שיצא לדרך, הוא שהעניק את מיטב עיתותיו למען הגבאי שנוף בו, הוא שרץ בזריזות למען מי שהשפיל אותו ופגע בו בצורה כה קשה, וללא כל סיבה.

כשחזר, רגע אחרי שהעביר את התרופות ליעדן, ניגשו אליו כמה ממתפללי בית הכנסת. 'רבי דוד!' קראו בהתפעלות, 'עד היכן הדברים מגיעים? אפשר להיות קשה לכעוס ונוח לרצות, אפשר להתפייס בקלות, אבל להתאמץ כך מעל ומעבר? לרוץ כעלם צעיר למען מי שפגע בך באופן כה קשה? לא רק לסלוח ולמחול, אלא גם לפעול למענו ולטובתו באותו היום?'

רבי דוד חיך את חיוכו האצילי, והשיב בפשטות: 'ראו נא, אני נוהג שכל אימת שמישהו פוגע בי, אני ממחר למחול לו. אבל הגבאי, שפגע בי בצורה כה קשה, שהשפיל וביזה אותי לעין כל ללא עוול בכפי - חשתי כי אינני מסוגל למחול לו, אני פשוט לא מצליח... הייתי חייב להתאמץ למענו, לרוץ בשביל להיטיב לו, למצוא דרך להעניק לו עם הרבה מאמץ - ובכך אתחבר אליו ואוכל למחול בלב שלם, למחוק את הפגיעה מההיסטוריה שלי!' רבי דוד מלמד אותנו: המחילה לא אמורה להיות קלה, לפעמים הפגיעה קשה מנשוא, והמחילה קשה משאול. ועדיין - כדאי מאוד להתאמץ, להתחבר, להגיע למצב שנוכל למחול ולסלוח, כי המחילה חשובה וכדאית!

(פניני פרשת השבוע, הובא בגיליון דרישה וחקירה)

לתפילה כאילו לא קרה כלום? והלא אתה מקבל מאתנו דירה חנים אין כסף, כל מה שמבקשים ממך הוא להתייצב מוקדם לתפילות בבית הכנסת. נראה לך סביר שתגור בדירת לחם חסד? רבי דוד השפיל עיניו בבושה. אמנם לא שיער שהגבאי ידרוש בשלומו ולסיבת איחורו המוצדקת, אך בוודאי לא ציפה לשיחת מוסר רושפת אש כלפיו, לעיני כל הקהל. הגבאי לא נרגע, והמשיך להצליף: 'זו חוצפה איומה, שאי אפשר לעבור עליה לסדר היום! הנה לנו עוד אברך צעיר, עוד לא בן שלושים', אמר והצביע על רבי דוד המסמיק ומחוויר חליפות, 'שלא יודע מה זו מחויבות, ואין לו ערכים לזמן מדוייק!'

הגבאי הוסיף לירות בו חיצים מילוליים פוגעניים, וכל אותה עת מושפל רבי דוד לעיני כל ואינו עונה דבר. ידוע ידע, כי גם אם יצטדק ויאמר שהיה חולה - הדבר לא ישכך את זעמו של הגבאי הקשוח, ובוודאי לא יתרום להרגעת המהומה. בלית ברירה נאלץ לעמוד כאחרון הנאשמים ולשמוע את נאצות הגבאי, המשפיל אותו לעין כל בהאשמות חמורות אך נטולות שחר.

הגבאי סיים את שיחת המוסר החוצבת והלך להכין לעצמו כוס תה להרגיע את מיתרי הקול שהתאמצו מעל ומעבר... רבי דוד נותר מושפל, מקווה שהאדמה תבלע אותו מרוב בזיון.

חלפו מספר דקות, והנה, שוב שב הגבאי להיכל בית הכנסת. 'רבותיי!' הכריז בקול רם, 'הסתיים מלאי התרופות שלי, ואני צריך ללכת לבית המרקחת בעיר העתיקה לרכוש תרופות חדשות, אך אין לי כח. מי שיכול לעשות עבורי טובה וללכת במקומי לעיר העתיקה - נא יודיעני!'

בית הכנסת כבר החל להתרוקן, רבי דוד היה מהאחרונים שעוד גלגלו את התפילין, ולא רחוק ממנו ישב הגבאי ושתה מכוס התה בשלוות בוקר. אך סיים רבי דוד לגלול את התפילין, והנה הוא ולא אחר ניגש אל הגבאי. 'בוקר טוב', אמר בלבביות, 'אני יכול ללכת להביא את התרופות. הבה לי בבקשה את המרשם ואסור לבית המרקחת, כדי שהתרופות הנחוצות יגיעו בזמן.'

מתי המעט שנותרו בבית הכנסת, הביטו ברבי דוד בהתפעלות מהולה בהערצה. הלא טרם חלפו דקות ספורות מאז נזף בו הגבאי

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק

הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

בתוך קרון הרכבת הדחוס בדרך לאושוויץ, הוא חטף תנומה קלה, כשלפתע התעורר באחת. דמותו של הרה"ק רבי ישעיה'ל'ה זי"ע הופיעה לנגד עיניו, מצווה אותו לברוח לכיוון מזרח

הרב ישראל פישר, סופר 'במה', פגש בציונו של רבי ישעיה מקערסטיר זי"ע קשיש יהודי שגולל באווניו סיפור חיים מטלטל!

שמים הועילו לפתוח פתח של תקווה וישועה, הרבי הצדיק נרפא והחלים. השמועה על התאוששות הרבי עברה כאש בשדה קוצים. הרבי שוב מקבל קהל, הוסיפה השמועה הטובה שריננה בחוצות. כדרך של שמועות, גם השמועה על הנדבה המיוחדת של אבא ז"ל הגיעה לאווניו הרבי הצדיק, שזימן את אבא לשבת לצדו בסעודת יום הפורים שהתקרב ובא. אין צריך להרבות בתיאור השמחה וההכנות. סעודת הפורים בשנה זו היתה גדולה במיוחד, כשרוחו של הרבי הייתה נוחה וטובה וכל באי המקום הרגישו שזו עת רצון מאתו יתברך להתברך מברכות פיו.

אבא כה התרגש מהחלמתו של הרבי, ששכח לבקש עבור עצמו, שכח את מטרת הגעתו. כשפנה לצאת לדרכו לעת ערב, נפנה הרבי ר' ישעיה'ל'ה אליו ואמר לו: "בשנה זו בעזרת השם יאיר העולם בנר שיוסיף ויאיר בעולם", ובירכו לשלום. אבא ואמא הצדקת התרגשו מהברכה. הם עשו דרך ארוכה ומטלטלת כדי להגיע למומחה רפואי שייתן להם סגולות מרפא. אחרי תקופה של נדודים בדרכים הם הגיעו לאותו מומחה, שבישר להם שאין להם סיכוי לזכות בילד ושיפסיקו לטפח תקוות שווא. אולם הורי שהיו חדורי אמונה תמימה, בזו למומחה, ועשו את דרכם חזרה הביתה בשירה וריקודים, בטוחים במאת האחוזים שישועתם קרובה לבוא. ואכן, לאחר זמן מה, התבשרו בבשורות טובות, אך יחד עם הבשורה הטובה, הגיעה הבשורה על הסתלקותו של הצדיק בג' אייר, זמן קצר מאוד לאחר שזכו לברכתו. הם, שנשענו על ברכתיו ובביתו מצאו נחמה ושלווה, הבינו שלקראת הסתלקותו, צוום את הברכה.

אור לכ"ה כסליו, בעת התקדש ליל שבת קודש, בעודם בהכנות להדלקת הנר הראשון של חנוכה, נולדתי בשעה טובה. כל העיר המתה ורגשה על כך שלעת זקנתם זכו ונתקיימה בהם ברכת הצדיק שאליו כה נשאו עיניהם באמונה תמימה. ביום הברית שהתקיימה בעתה וזמנה בשבת קודש זאת חנוכה, סיפר אבי בפני הקהל על הנדר שנדר, ועל כוונתו לקיים את אשר הבטיח. באותו מוצש"ק, אסף אבי את רעיו וקרוביו, מינה מהם גבאים ממונים על חלוקת הצדקה כדין תורה לפי סדר

בציונו של רבי ישעיה'ל'ה מקערסטיר זי"ע פגשתי קשיש שבע ימים, מהלך הוא בקושי בגוו כפוף כהגמון, עניות ניכרת במלבשו, אך בולטת היא בניקיונה. הליכתו לכדה את תשומת ליבי. עקבתי אחריו והמתנתי לראותו מתיישב. כשזה קרה, שמת לי לב שמבעד לשנים הניכרות בקמטי פניו, ניכר היה חיוכו, כשזקנו הצחור משווה לו מראה הוד. ביקשתי לכבדו במשקה ומאכל לפי כבודו, בעיניו הטובות נעתר והוקיר תודה. לאחר שספל התה שביקש נמוג והוגש לו, דרשתי בשלומו, התעניינתי בנימוס... ואז הוא סיפר לי את סיפורו, שלימד אותי פרק מוסר, פרק שלא במהרה אשכח.

נולדתי בליל שבת בשעת הדלקת הנר הראשון של חנוכה תרפ"ו, בעיירה קטנה בהונגריה (כיום הכפר שייך לרומניה), להורים מבוגרים מאוד שהיו חשוכי בנים. ההורים שמצבם הגשמי היה סביר פלוס במושגי הימים, היו מדוכדכים היות ולא זכו לפני בטן.

בין שאר פעולותיו של אבי ז"ל, היתה העליה לרגל השנתית לסעודת פורים אצל רבי ישעיה'ל'ה, שאז ידעו כולם, זו עת רצון להיפקד בכל מיני ישועות מפיו. כך מדי שנה היו עושים הוריי יחדיו את דרכם מעיירת מגוריהם אל העיירה בה התגורר הצדיק רבי ישעיה'ל'ה, השתתפו בסעודות שערך בפורים, השאירו נדבות הגונות, וציפו לברכתו.

כשאבא ז"ל היה פורץ בבכי ומבקש עליו ועל אמי שייפקדו, היה אומר להם: "עוד לא הגיע הזמן". אבא ז"ל, כחסיד נאמן, היה בטוח שהם ייפקדו, וזו רק שאלה של זמן. הרי כך הרבי הצדיק אמר...

שנה אחת הקדימו לצאת והגיעו לעיירה, שרעשה וגעשה. בשורה לא טובה בפי כל. הנכרים והיהודים כאחד התלחשו: הרבי לא חש בטוב, הרבי שרוי בסכנה ורופא הוזעק אליו. בכיות ותפילות לרוב נאמרו ברוב עם ברחובה של העיירה, כשגם הגויים מצטרפים בדאגה לשמוע האם הוטב מצב הרבי הקדוש...

אבא ניגש לבית בסערת רגשות, והתחייב בפני באי הבית, שלמען בריאות הרבי יתרום את כל נכסיו. התפילות שקרעו שערי

קדימויות הצדקה, כשהוא מותיר לעצמו אך בגד ללבוש.

"כפי שהבנת" - הוא מספר ועיניו קולחות דמע - "גדלתי בבית של אמונה, הרבה אמונה, הרבה צרות ודחק. אמי התאלמנה בהיותי בן 3, כשאותה איבדתי 5 שנים לאחר מכן. כך שבגיל 8 כבר הייתי חייב להישען ולגדול אצל אחרים. כך התגלגלתי ממדינה למדינה ארבע שנים תמימות. כשדרכה כף רגלי בוורשה-פולין, מצאתי מקום חם בבית יהודי אוהב שנמנע מהם פרי בטן, והם התייחסו אלי כבן לכל עניין.

מי היה אביך המאמץ?

אנחה גדולה נשמעה מקירות ליבו הזקן, אך הוא החריש ולא יסף. ביקשתיו להמשיך בסיפור חייו המרתק וכך המשך: "אבי המאמץ לימדני במסירות מדי יום, תפילה וחומש, נביאים ומשניות, אף גמרא החל ללמד אותי, ואחר החליט להביאני למלמד שילמדני הלאה... כך נקלעתי ללמוד עם הגאון רבי מנחם זמבה זצ"ל הי"ד..."

כשהוא הזכיר את שמו של הגאון הנודע, נשימתי נעתקה ושאלתי שוב: אתה מתכוון למחבר 'זרע אברהם' ו'תוצאות חיים', גור אריה יהודה'?

"כן!" השיב ופניו הוארו. הוא שמח שאני אכן מכיר את רבו. בגאווה סיפר שאת התפילין שלו הוא קיבל מרבו הגדול, ונצר אותם איתו לאורך כל שנות נדודיו וחייו רבי התהפכות.

לא הרבה שנים הוא זכה ללמוד, עד שעלה הכורת על יהדות פולין. הוא מצא עצמו ברכבת המוות שמובילה לאושוויץ, מבין שבקרוב יסתיימו חייו, חלילה. חשבון הנפש שעשה היה לדבריו עגמומי. רוחנית הוא הרגיש שלא הספיק די, כלכלית - לא היה לו כלום.

לפתע התעורר מתנומה קלה שחטף ברכבת המשא. דמותו הרבי הקדוש רבי ישעיה'ה עלתה לנגד עיניו, מצווה אותו לברוח

לכיוון מזרח. הרכבת עצרה והדלת נפתחה, ואז נשמעה צעקה: "יהודים רוצו!" הוא ניצל את הרגע והחל להימלט, מביט מפעם לפעם לשמים לראות היכן הוא צד מזרח.

הרבה זמן הוא רץ, עד שהגיע באפיסת כוחות לקרחת יער, שם נרדם תשש מרעב ומהדרך. קולות דיבור אנושיים העירו אותו משינה עמוקה. מולו ניצבו פרטיזנים דוברי הונגרית. הוא סיפר להם את דבר בריחתו מהרכבת, ולאחר בדיקה מהירה והתייעצות פנימית החליטו לחוס על חייו ולצרפו לקבוצתם. הוא ניאות בשמחה, הודה לבורא עולם על שניצל ממוות ושוב הגיעה פת לחם לפיו.

בכל התקופה, עד לשחרור אירופה, הוא מספר בהתרגשות, הוא נמנע מאכילת מבושל כלל, וודאי לא דברים שנראו לו כבשר פיגול. הוא התקיים בעיקר מלחם, מים ומעט ירקות, וכך שרד את התופת מבלי לגעל את פיו במאכלות אסורים.

עם השחרור, הוא הצטרף ליהודים שחיפשו שארי בשר, אך בידעו שאין לו אב ואם, ואת אחיו בקושי הכיר, נרתם לסייע לוועד ההצלה בלובלין שעסק בחיפוש קרובים. בוועד ההצלה התוודע לכ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זצוק"ל, שעודדו ותמך בו, כשהוא מבטיח לו מלגת קיום חודשית תמורת כך שיעביר שיעורי גמרא רש"י ותוספות במחנות העקורים.

"לפלא בעיניי", הוא מספר, "שמסכת בבא קמא שלמדתי עם מורי ורבי הי"ד, הייתה מונחת בראשי וידעתי אותה על בוריה. את הגמרא הזאת למדתי ושיננתי כשבטני היתה ריקה, כשאני משעבד את ראשי להבין את תורתו של רבי מנחם זמבה זצ"ל".

הוא הביט בי כשאני שטוף דמעות, מאזין ומרותק, הבלתי חיוך ואמר: "בחור צעיר, לך ללמוד, אל תקשיב לסיפורי זקנים..." סנטתי בו: תורה היא וללמוד אני צריך, חובה להעביר את הדברים למען ידעו איך התורה התקיימה מתוך הדחק בגיא צלמוות, ומהי מסירות נפש. הבטחתי שאבוא לבקרו בקרוב לשמוע ולתעד את סיפור חייו המדהים.

על דא ועל הא

כמה רגעים לאחר שעבר את 'צומת קוקה-קולה', החל לנצנץ במוחו חידוש נפלא בסוגיה במסכת כתובות. הוא החליט שלא להמשיך בדרך עד שיטווה את המהלך עד תומו, אולם ככל שחיפש מקום בו יוכל לעצור - לא מצא...

מדוע קנה הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל כרטיס כניסה לספארי ברמת גן?

לב לביקור משיב נפש בגן החיות? שאל את אביו למראה הכרטיס המוזר. "לא ולא", חייך ר' שמשון בתגובה. היה זה כרטיס בודד

יום אחד גילה אחד מבנים של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל בתא שליד מושב הנהג ברכבו של אביו, כרטיס כניסה לספארי ברמת גן... "שמא הוצרך אבא להתחסד וללוות מאן דהוא שבור

והקב"ה הכניס בלבו את הרעיון כי זהו המקום המתאים ביותר לארח את מסכת כתובות בשעה זו...

ר' שמשון פנה אפוא אל האתר, שילם את עשרות השקלים של כרטיס הכניסה, ולאחר שאיתר עד מהרה פינה שקטה בצדי הפארק השלו, בצל שורת עצי אקליפטוס רבי פארות, התמסר בלהט לעיבוד וחישוב המהלך שהגה במוחו בסוגיה החמורה. ספק אם יכול היה להבחין בעומק הריכוז בג'רפה או חיה אחרת התוקעים עיניים תוהות באיש היחיד בכל האזור שלא בא כדי להזין את עיניו בנפלאות הבריאה, אלא כדי ליצור כאלה... לאחר שעתיים של עיון נמרץ שבהן עלה בידו לסדר את המערכה לפרטיה, פנה בלב מתרונן אל שער היציאה. אם לא הכניס הקב"ה את המחשבה בראשו של ראש עיריית רמת גן לפני חמישים שנה לקבוע את מיקומו של הפארק הזה בדיוק היכן שהוא - אלא כדי לשמש במשך שעותיים כבית-מדרש זוטא לרבי שמשון פינקוס, דיינו...

(השמש בגבורתו עמ' 207)

לביקור אישי, ללא מלווים. ור' שמשון ניאות לגולל באוזני בנו את השתלשלות המקרה:

היה זה באחד הימים כאשר ר' שמשון יצא ברכבו מבני ברק לכיוון אופקים. כמה רגעים לאחר שעבר את 'צומת קוקה-קולה' האירה לו סוגיה עמומה במסכת כתובות את פניה, וזימנה לידו נקודת חידוש שהיה בכוחה לחולל מהפכה ולפשט את כל חומרת הסבך של הנושא העמוק.

ר' שמשון חיפש נואשות מקום בצד הדרך לעצור ולהשלים את המהלך וחישובו על כל פרטיו, אך ככל שהתקדם לא מצא מקום כזה בינות לאלפי הרכבים הסואנים ברעש גדול. בלבו החליט החלטה נחושה - לא להמשיך את הדרך הביתה, ולהסתכן באיבוד המהלך המוצלח שהחל לנצנץ בראשו בפתרון הסוגיה החמורה, שעלול לחמוק מבין אצבעותיו כדרכם של דברי תורה הנוחים לאבדם ככלי זכוכית.

זמן מה עבר עליו בצער זה, עד שנגלתה לנגד עיניו מימין הכביש ראשיתה של הגדר הארוכה שסביב גן החיות הספארי,

סגולות וישועות

לאחר חצי שנה, כאשר שבו הכאבים המטרידים, כבר ידענו שאין צורך לפנות לרופא. כל מה שעלינו לעשות זה... להזמין שוב את הילד ההוא מהמוסד להתארח אצלנו בשבת!

טיפול מיוחד בזכות ילד מיוחד...

- וכל שאר הטיפול הצמוד הנדרש לו, ישלח לה ה' רפואה שלמה. וראה זה פלא. מיד בצאת השבת, הכאבים חלפו ונעלמו לחלוטין!

לאחר כחצי שנה שבו הכאבים. עכשיו כבר כולנו ידענו שאין צורך לפנות לרופא... כל מה שעלינו לעשות זה להזמין שוב את הילד מהמוסד לשבת, והכאבים יחלפו. ואכן כך עשינו, והכאבים חלפו ולא שבו עוד...

(הרב פנחס זרביב שליט"א, 'למעשה')

בדידי הווה עובדה: באחד הימים הופיעו אצל רעייתי כאבים בשורש כף היד. מי שידוע, אלו כאבים מטרידים ומייסרים מאוד, ובעיקר מגבילים את השימוש בכף היד, שכל כך נחוצה לתפקוד היומיומי. הרופא אליו פנתה אמר שאין מה לעשות...

באותו זמן, הוריו של אחד הילדים במוסד לחינוך מיוחד בו היא עובדת, ביקשו שנארח את ילדם בביתנו בשבת. רעייתי הסכימה, ונשאה תפילה שבזכות מצווה זו, הכרוכה בטרחה רבה - ובין השאר לשאת אותו בכסא הגלגלים שתי קומות ללא מעלית

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

אמינותו של מספר לשון הרע, היא כאמינותו של לובש שעטנו ומקיף פאת ראשו זקנו

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

בסעיפים הנלמדים היום (כלל ו' מהלכות רכילות סעיפים א-ב) עוסק ה'חפץ חיים' באיסור לקבל ולהאמין לסיפור רכילות, גם כאשר

מפני רשע זה נוציא את השני מחזקת כשרותו ונאמין שעבר על איסור לשון הרע? - "בוודאי החשוד על לאו דרכילות ולשון הרע, חשוד גם כן לשקר ולהוסיף דברים ולהחליף מסופו לתחילתו".

בביאורים ומוספים מציינים מדברי ה'חפץ חיים' בספר 'שמירת הלשון', שמדמה את המספר לשון הרע לאדם ששובש שעטנו ומקיף פאת ראשו וזקנו - שאז בוודאי לא היה השומע מאמין למה שמספר, שכשם שהופקרו בעיניו איסורי תורה אלה, בוודאי הופקר אצלו איסור שקר. ואם כן הוא הדין במי שמספר לשון הרע, שהופקר אצלו איסור כה גדול, בוודאי אין להאמין שסיפורו אמת.

ישנן לכאורה סיבות לקבל את הדברים. לדוגמה, כאשר המספר אומר את הדברים בפני האדם שעליו מדובר, והלה שותק. למרות שמשתיקתו נראה כי הוא מודה לדברים, אסור לשומע להאמין ולקבל את הסיפור כאמת, משום שייחכנו סיבות אחרות לשתיקתו. לטעם האמור, שייחכנו סיבות אחרות לשתיקה, אנו נזקקים רק במקרה שהמספר לא עבר על איסור בסיפורו. וכגון שיש בסיפורו תועלת. אך באופן שהמספר עובר על לאו של 'לא תלך רכיל' - בלאו הכי אין להאמין לו כלל. וכפי שמסביר זאת ה'חפץ חיים' - שהרי מספר זה הוא רשע לפי סיפורו בעצמו, שעבר על לאו של 'לא תלך רכיל' ולא תשא שמע שוא' ושאר לאווין, ואם כן,

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מה היתה תגובת המשולח לתרומה שנשלחה בפיו של כלב?

פסחים לא

כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו

פתח לו האיש את הגמרא (בבא קמא טו ע"א) והקריא לפניו: "אמר רבי אלעזר: מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו", מכאן שיש כלב טוב. שמח הנדיב כמוצא שלל רב, ובקש עמו לבוא לחמיו שגר בקרבת מקום, להראות לו את הגמרא הזאת. בתחילה סרב המשולח, אך לאחר שהפציר בו הסכים ובא עמו, וסיפר לו שחמיו לא מדבר עמו במשך ארבע עשרה שנה, משום שהוא מגדל כלב. כך השלימו ביניהם, וכל אחד נתן לו עשרים וחמישה אלף דולר עבור המוסדות...

כשהוא שמח משליחותו שהוכתרה בהצלחה, חזר לארץ ובא להודות לרבינו. הוא אמר לו שבזכות מה שיעץ לו לומר 'תודה רבה', הרוויח חמישים אלף דולר. ענה לו רבינו ואמר: "לא בזכות עצתי שתאמר 'תודה' הרווחת את הסכום הנ"ל, אלא בזכות שלמדת גמרא, וכך ידעת שלא מגדלים כלב רע!"...

(ומתוק האור - מפניני הגרא"ל שטיינמן)

מעשה היה במשולח של אחד ממוסדות התורה, שרצה לצאת לחו"ל לאסוף תרומות, וניגש לרבינו לקבל חוות דעתו. רבינו נתן לו ברכת הדרך, אך התנה עמו שני תנאים: ראשית - שכל תרומה שיתרמו לו - יתן תודה לנותן, גם אם הסכום מזערי, ושנית - שבכל יום ילמד גמרא.

הסכים הלה לתנאים ויצא לדרכו לחו"ל.

פעם נקש על דלת של עשיר ובקש את תרומתו. העשיר אמר לו שימתין למטה, ונתן לו פני הכלב מעטפה עם כסף. הלה נרתע למראהו המפחיד של הכלב, אך התעשת, התגבר על פחדו ולקח את הכסף. תוך כדי כך נזכר שעליו לעלות למעלה לומר תודה לנדיב.

עלה ונתן לו תודה, ואמר לו: "יש לך כלב טוב, שהוא נתן לי את המעטפה..."

הנדיב חייך ואמר: "מנין לך שיש מושג של כלב טוב?"

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם מותר לתקן את המקרר בחול המועד כאשר ניתן להשתמש במקרר של השכנים?

ישירות לאכילה, ואף מקרר, שרק מונע את קלקול המאכלים - נחשבים כמכשירי אוכל נפש. ומי שנשברו והתקלקלו כלים אלו שברשותו, ואין ברשותו כלים חלופיים, מותר לו לתקנם אף אם יש באפשרותו להשיגם בהשאלה משכנים.

[שו"ע תקמ, ז רח, משנ"ב יח רכה, ושעה"צ כג-כד; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

מלאכות 'אוכל נפש' ו'מכשירי אוכל נפש', מותר לעשותן בחול המועד, לצורך המועד, אף באופן של 'מעשה אומן', ואף בטירחה יתרה; (ויש שאסר בטירחה יתרה). כמכשירי אוכל נפש נחשבים כל הדברים המכשירים אוכל לאכילה, כגון תנור אפייה, סירים, מחבתות, סכיני חיתוך.

ואף מערבב (מיקסר), שבדרך כלל אינו מכשיר את האוכל

מי שהשאיר את תיקון תנור האפייה בכוונה תחילה לימי חול המועד - האם רשאי לתקנו?

לעשותה. ויש אומרים שדין מכשירי אוכל נפש אף חמור מדבר האבד, והיינו, שאף במקרה שלא נמנע במכוון מלעשותה לפני החג, אלא ששכח - אינו רשאי לעשותה. ומלאכת 'אוכל נפש' עצמו מותרת בחול המועד בכל מקרה.

[שו"ע תקמ, ח, משנ"ב כז, ושעה"צ כב רכג; וראה עוד שם; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

כפי שלמדנו בשבוע שעבר, אף מלאכות המותרות בחול המועד לצורך 'דבר האבד' וכיוצא בו, אסרו חכמים להשאיר את עשייתם בכוונה תחילה לימי חול המועד. וכך הדין גם ביחס ל'מכשירי אוכל נפש', שאסור להשאיר את עשייתם, או תיקונם, בכוונה תחילה לימי חול המועד.

ואם עבר והשאיר את המלאכה לחול המועד - אסור לו

האם מותר לתקן מזגן בחול המועד?

ולענין מזגן קירור שהתקלקל כאשר מזגן האוויר בחול המועד חם - יש אומרים שמותר לתקנו, כיון שגם בנוגע לחום נחשב כל אדם כ'חולה', אך יש להזהר שלא לעשות כן באופן שיש בו זלזול בקדושת החג; ויש אומרים שאין זה נחשב כ'חולי', ואסור לתקן את המזגן.

[משנ"ב תקמ, יט, ושעה"צ יט; ביאורים ומוספים דרשו, 15]

אם מזגן האוויר בחול המועד קר, ומכשירי החימום שבבית התקלקלו, מותר לתקנם, משום שכל אדם נחשב כ'חולה' בנוגע לקור. ויש שכתב שמותר לתקנם אף באופן של 'מעשה אומן', משום שהנאת הגוף מהם נחשבת כ'אוכל נפש'. ויתכן שיש לחלק בדין זה בין מקומות קרים במיוחד, למקומות בהם הקור ממוצע.

* בנייה ותיקוני בנין באופן של 'מעשה אומן', דהיינו בצורה הדורשת ידיים מאומנות ומקצועיות, אסורים בחול המועד אף לצורך החג. אולם, כשהם נעשים לשם מניעת הפסד כספי או נזק משמעותיים - הרי הם מותרים אף באופן של מעשה אומן, ואף אם היה ניתן לתקן לפני החג, כדין 'דבר האבד'; ובלבד שלא ישאיר את ביצוע התיקון בכוונה תחילה לימי חול המועד. וכן מבנה רעוע המט ליפול ומהווה סכנה לעוברים ושבים, מותר להורסו בחול המועד; והתירו חכמינו ז"ל אף לבנותו מחדש, כיון שאילו לא התירו זאת, ימנעו מלהורסו, ויבואו לידי סכנה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להזמין אדם שאינו שומר מצוות לסעודת יום טוב?

אולם, 'תינוק שנשבה', שפירושו - יהודי שגדל בסביבה המנותקת משמירת המצוות, ואינו יודע מאומה על אודותו, אינו נחשב כמומר.

ובנוגע לחילונים שבזמננו - יש שכתבו שאין דינם כתינוק שנשבה, ובפרט בארץ ישראל, בה הסביבה אינה מנותקת לחלוטין משמירת המצוות; ויש שכתבו שצריך לדון בכל מקרה לגופו, ובמקרה של ספק, ניתן להקל ולהזמין.

[שו"ע תקיב, א, משנ"ב ב, ושעה"צ ב; ביאורים ומוספים דרשו, 3-7]

אסור לעשות מלאכת אוכל נפש ביום טוב לצורך הגוי. ועקב כך, אסרו חכמינו ז"ל להזמין גוי לסעודה ביום טוב, מחשש שיבשלו מאכלים במיוחד עבורו. וכן אסרו להזמין יהודי מומר, שדינו כגוי לכל דבר.

למומר נחשב: העובד עבודה זרה, אפילו בצינעה; המחלל שבת בפרהסיא, מתוך פריקת עול, (ואינו בוש לעשות כן גם בפני אדם גדול, ראה במקורות); העובר על כל מצוות התורה מלבד עבודה זרה; והעובר אפילו עבירה אחת 'להכעיס'.

הלוח היומי

ז' בטבת | הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר ישראל בעל שם טוב זצ"ל

יארצייט:

תק"מ: הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר ישראל בעל שם טוב זצ"ל

תקמ"א: הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר דוד מקאמינקא זצ"ל

תקנ"ד: הגה"ק רבי רפאל שמואל ב"ר שלמה לניאדו מארם-צובה זצ"ל בעל 'בית דינו של שלמה'.

תרי"ד: הרה"ק רבי מרדכי יוסף ב"ר יעקב מאיזביצא בעל 'מי השילוח'

תרמ"ג: הרה"ק רבי שלום יוסף ב"ר מרדכי שרגא פייבוש מהוסיאטין זצ"ל

תרנ"ב: הרה"ק רבי דוד ב"ר יוסף מלובין צפת זצ"ל

תרס"ו: הגה"ק רבי יחזקאל ב"ר יעקב בנעט אב"ד פאקש ונייטרא זצ"ל

תגובתו המפתיעה של הברון רוטשילד

הג"ר חיים פלאג'י ביקש פעם מהגביר לאון אדוט שידבר עם הברון רוטשילד שיבנה בית חולים והשיב לו הגביר לאון אדוט: "הקשית לשאול ורחוק הדבר שהברון רוטשילד יעשה כן" (כיון שדרוש לכך ממון רב מאוד) אך רבינו השיב לו: תמהני עליך שלא ראית באגרת שכתבתי "בעזרת הקל" ואם כן על עזרתו "בטח לבי ונעזרתי", ובאמת היה לפלא שהברון רוטשילד הסכים ברצון למלא את שאלתו.

(צוואה מחיים מהר"א פלאג'י אות ז)

בכל השתדלות שאנו עושים נשתדל להרגיש שהצלחתנו תלויה אך ורק בסייעתא דשמיא,
ואין הצלחתנו תלויה בכוחותינו וכשרונותינו.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il